

INFORME SOBRE LA DECLARACIÓ DE B.I.C DE L'ESGLÉSIA DE NTRA.
SRA. DE L'ASSUMPCIÓ DE VISTABELLA

Ilustre Sr. D. José Morera Buelti
Secretari del Consejo Valenciano de Cultura
Av. de Campanar, 32
46015 Valencia

Valencia, 3 de septiembre de 1996

Estimado Sr.:

La Comisión de Legado Histórico y Artístico de este Consejo Valenciano de Cultura, reunida el día de hoy, ha estudiado la solicitud de la Ilma. Sra. Directora General de Patrimonio Artístico, que Vd. ha tenido la amabilidad de remitirnos, referida a la emisión de informe sobre la Iglesia parroquial de Nuestra Señora de la Asunción de Vistabella para su inclusión en el expediente de declaración de dicho templo como Bien de Interés Cultural, con categoría de monumento.

Considerada la solicitud y vista la corrección del informe realizado por el Servicio de Patrimonio Arquitectónico y Medioambiental de dicha Dirección General, que nos ha sido adjuntado a la solicitud mencionada, esta Comisión se adhiere totalmente al mismo por unanimidad y adopta el acuerdo referido favorablemente la declaración de B.I.C. como monumento de la Iglesia de Nuestra Sra. de la Asunción de Vistabella.

Atentamente,
RAFAEL RAMOS FERNÁNDEZ
SECRETARIO DE LA COMISIÓN DE LEGADO HISTÓRICO Y ARTÍSTICO

ANNEX I

Descripció històrico artística

L'Església Parroquial de la Mare de Déu de l'Assumpció de Vistabella del Maestrat és de tres naus, amb presbiteri vuitavat i deambulatori, restant la seua planta inscrita en un rectangle. Té la torre situada als peus i dues capelles i sagristies a la capçalera. Es cobreix amb voltes de creueria, que són simples a les naus laterals, i amb tercelet, lligades i cadenes a l'absis. El deambulatori resta cobert als tres trams que té per dues voltes de creueria diferents (una d'elles gira per una lluern barroca, a manera de transparent) i una volta de cassetons. Sobre les voltes de la nau descansa una coberta de les dues portades situades al sud (en la primera i tercera crugies). La central es disposa a manera de façana retaule de tres pisos i s'amaga sota un nínxol que es tanca per un arc apuntat. La situada als peus i sota la torre resta protegida així mateix per un nínxol que es tanca per un arc de mig punt.

L'Església Parroquial de Vistabella del Maestrat és un dels millors temples (i potser el de més constància) d'un llarg episodi arquitectònic que es desenvolupa en l'arquitectura valenciana des de la darrer part del segle XVI fins a mitjan del XVII i del qual són bons exemples, les parroquials de Villafranca del Cid, Vinaròs, Càlig, Traiguera, la Jana, Xert, Canet lo Roig, Puçol, Albaida, Pego... A totes aquestes esglésies el llenguatge i l'ordre renaixentista es combina amb solucions constructives de tradició gòtica, com la volta de creueria.

L'Església Parroquial de la Mare de Déu de l'Assumpció de Vistabella del Maestrat és un dels escassos (o potser l'únic) exemples citats de l'arquitectura renaixentista, pertanyents a les comarques castellonenques, a totes les històries generals de l'art espanyol. Els qualificatius que ha merescut són de "notable, magnífica portada" per Elías Tormo, "monumental portada" per Fernando Chueca Goitia i "molt sumptuosa i amb gran abundància d'escultures" per José Camon Aznar.

ANNEX II

Parts integrants, pertinences i accessoris

Portada principal

Façana retaule. Es troba refonsada en un gran arc apuntat protector, obert a la façana lateral sud.

Es compona de tres cossos i dóna accés al tram central de la nau.

Portada menor

Situada al lateral de la façana lateral sud, sota la torre campanar.

Permet l'accés a l'església pel seu peu.

Davall d'arc apuntat protector, de menor alçada i importància que la principal, es compona d'arc inferior entre pilastres i entaulament rematat amb frontó circular partit.

Torre campanar

De planta rectangular.

S'alça sobre l'angle sud-oest del cos principal.

Els seus paraments d'angle són prolongació dels murs lateral i testera de l'edifici.

Presenta un cos superior de campanes, rematat per àtic perimetrat amb ampit amb pilastres.

Naus

Tres naus, la principal i dues laterals, de cinc trams i el darrer de la central es tanca formant absis poligonal.

Darrere un deambulatori cobert amb volta de canó. Pilastres estriades, entaulament llis corregut, arcs de mig punt, voltes amb nervadura de tradició gòtica, absis poligonal.

Suport

De ceràmica de l'Alcora a la zona de darrere i la sagristia.

ANNEX III

Delimitació de l'àrea de protecció

a) Delimitació literal

Origen. Punt A, encontre de la prolongació de la mitgera de les edificacions números 15 i 17 del carrer del Portalet i a 50 metres del límit exterior de la carretera.

Sentit. Invers a les agulles del rellotge.

Línia delimitadora. Des del punt A es dirigeix cap a la mitgera de les edificacions números 15 i 17 del carrer del Portalet i s'introdueix a l'illa de cases per aquesta. Segueix les línies que defineixen l'edificació del número 15 del carrer del Portalet fins que es troba amb les mitgeres laterals de la casa número 22 del carrer del General Mola i, per ací, ix a aquest carrer i es prolonga cap al seu eix, gira per l'eix en sentit sud i recull la resta de l'illa de cases. Gira ortogonalment cap a l'oest i s'introdueix a l'illa de cases sítia entre els carrers del General Mola i de Jesús, pels límits de les propietats números 1 del carrer del General Mola i 2, 4 i 6 del carrer Major. Ix al carrer Major, busca el seu eix i gira per ací cap a l'oest fins que troba l'eix del carrer de Teresa, per on discorre un curt tram fins que s'introdueix a l'illa de cases entre el carrer de Teresa, la plaça de l'Església i el carrer de Calvo Sotelo, envoltant les propietats que donen façana al carrer Major i a la plaça de l'Església. Ix al carrer Calvo Sotelo, gira pel seu eix en direcció est per a penetrar després d'una nova esquivada a l'illa de cases que hi ha entre el carrer de Calvo Sotelo i l'avinguda de Ramón Salvador, englobant les cases números 30 del carrer de Calvo Sotelo, 6 de la plaça de l'Església i 2, 4 i 6 de l'avinguda Ramón Salvador. Creua l'avinguda per a introduir-se a l'illa de cases situada entre aquesta, la plaça de l'Església i el carrer d'Eres de Troia, tancant les edificacions números 7, 8 i 9 de la plaça, 3 i 5 de l'avinguda de Ramón Salvador, 1 2, 3 i 6 del carrer d'Eres de Troia. Tot seguit, deixant de banda les propietats al sud del carrer d'Eras de Troia, recull les primeres illes de cases previstes en les normes subsidiàries situades al nord d'aquesta, a més de les que tenen façana a l'absis de l'església i la carretera. Gira en sentit nord per l'eix del carrer. En projecte, es trenca cap a l'est per a tornar a girar gairebé ortogonalment per la mitgera de les propietats de l'illa de cases que dona davant la carretera i prolongar-se fins a una distància de 50 metres del límit exterior de la carretera. A partir d'ací discorre paral·lel al mateix límit i carretera fins que arriba al punt A d'origen.

b) Delimitació gràfica

S'adjunta plànol per a publicar-lo.

